

ÖRMÉNYKÚT

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Örménykút bemutatása	5
3. Örökségünk	8
4. Eltérő építészeti karakterek bemutatása	12
5. Építészeti útmutató, ajánlások	18
<i>Telepítés</i>	
<i>Magasság</i>	
<i>Tetőhajlásszög</i>	
<i>Tetőforma</i>	
<i>Színek, anyaghasználat</i>	
<i>Kerítések</i>	
<i>Általános tanyás mezőgazdasági területek</i>	
<i>Ipari-, mezőgazdasági üzemi területek</i>	
<i>Külterület</i>	
<i>Kertek</i>	
<i>Tetők</i>	
<i>Ajtók, ablakok, kapuk</i>	
<i>Homlokzatképzés</i>	
<i>Részletek, anyaghasználat</i>	
6. Mai példák	33
7. Utcák, terek	35
8. Hirdetések, reklámtáblák, sajátos építmények	37
9. Impresszum	39

BEVEZETÉS

1

Örménykút településképi arculati kézikönyvének célja, hogy bemutassa a Békés megyében elterülő falu történetét, természeti, illetve épített értékeit. A kiadvány komplex, összefoglalt tudásanyagot kíván közölni az olvasóval. Kiemelt hangsúlyt fektettünk építészeti ajánlásaink bemutatására, ezeket fényképekkel és ábrákkal szemléltettük. Az épületek illeszkedése az utcaképbe, az egyes utcákban a házak egymásra odafigyelő, esztétikus telepítése a településképi meghatározó elemei. A beépítéstől a részletek felé haladva, a házak vakolata, homlokzata, tetőszerkezete, színezése, vagy a kerítések kialakítása mind-mind a község építészeti arculatának fontos tényezője. A kifejezetten kerülendő megoldásokat is feltüntettük.

A helyesen megválasztott dísznövények, rendben tartott előkertek, utcai előkertek nagymértékben hozzájárulnak a harmonikus környezet kialakításához, amellyel az itt élők számára hangulat-, közérzetjavulást érhetünk el. Reméljük, hogy a kézikönyvben megfogalmazott ajánlásaink a jövőben visszaköszönnek a település utcáin, épületein. A kézikönyv nem csupán a helyi lakosok számára lehet hasznos, hanem a település után érdeklődőknek is. Jelen dokumentumot nem tekintjük lezártnak, hanem az egy folyamatosan bővülő, szemléletformáló kiadvány.

ÖRMÉNYKÚT BEMUTATÁSA

2

Örménykút község Békés megye északnyugati részén fekvő, a 44-es számú főúttól mindössze néhány kilométerre található, Hunya, Kardos, Kondoros, Gyomaendrőd, Csabacsüd és Szarvas települések által határolt kistelepülés. A község nevét arról a Décsi-laposban található kútról kapta, amelynél hajdanában az Erdélyből Pest felé vásárra igyekvő örmény kereskedők itatták jószágaikat.

Az 1980-as években a faluban többször és több helyen is folytak régészeti kutatások. Szám szerint 77 színhelyről ad számot a topográfia. A legtöbb helyen szkíta, szarmata, hun, avar és Árpád-kori leleteket találtak. Az Árpád-kori leletek többsége a hajdanvolt Bercsényegyháza területén kerültek feltárássra. A község annak idején két külön településből, Bercsényegyházából és Décséből jött létre.

Az 1980-as években folyó régészeti kutatások során a község Endrőddel határos területein Árpád-kori téglák darabjait találták, valamint az ezekkel a téglákkal jelzett, kb. 50 cm magas halmocskát, mely minden kétséget kizáróan Árpád-kori templom helyét jelöli. Ezt egy régi térképábrázolás is megerősíti, Kápolna-halom néven jelölve. A Makkay János vezette régészecsoport ezt a lelőhelyet a középkori forrásokból Bercsényfalu néven ismert településsel azonosította. Itt egy nagyobb kiterjedésű falu terült el, amelynek virágkora a X-XI. századra esett. 1403-ban Bercheneghaz formában találkoztak nevével először, ekkor már pusztá, és Maróth János macsói bán kapta meg a gyulai uradalom tartozékeként. Található néhány középkori lelet is, amely a „décsi lapos” területen volt fellelhető. Itt egy falu, Décsé létezett a török időkig.

A középkori település nevét a Geysce, Géza (Geyza) török eredetű személynévből kapta. Első említése a dömösi apátság 1138. évi birtokösszeírásában történik, 1403-ban ismét említik Maróthi János macsói bán birtokaként possessio Deche alakban, 1475-től Corvin János birtoka, 1506-ban Békéshez sorolják. 1525-ben, mint vámhelyet említik. A gyulai uradalomnak jelentős ménese lehetett itt. Valószínűleg ekkor építették az udvarházat. Ennek az udvarháznak a maradványait találta meg Krecsmarik Endre 1913-ban. Ekkor említik először a település plébánosát is. 1553-ban 56 portát, 1556-ban 80 házat, 1559-ben a bíró mellett 60 adózó jobbágyot írtak össze. 1569-ben református papja volt. A török defterek szerint 170 család lakott Décsén. 1572-ben Szénásv István birtoka, ekkor még lakott volt. Valószínűleg a tatár betörés (1596) során pusztult el véglegesen. 1665-ben már pusztá, egyházának tégláit a szarvasi és gyulai építkezésekhez hordta el a török. E templom alapfalait találta meg 1917 augusztusában Krecsmarik Endre. A fentebb leírtak alapján látható, hogy a török időkig Décsé falu több lakossal rendelkezett, mint Szarvas.

A későbbiek folyamán a területet a megye sok helyéhez hasonlóan, Harruckern báró telepítette be Szarvas részeként, az 1700-as években. Élénk mezőgazdasági munkára utal a máig is álló – folyamatosan felújítás alatt lévő – Bakulya féle szélmalom, melynek építését történészek az 1800-as évek közepére teszik.

Örménykút települést 1952 óta jegyzik ezen a néven, addig a szarvasi tanyavilághoz tartozott. A tanyavilág létrehozásában jelentős szerepe volt a városból kiköltöző embereknek. A kialakult tanyasorokat a sor elején lakókról nevezték el. A mai Örménykút területén található határrészek pl.: Décsi puszta, Décsi lapos, Körtés dűlő, Tóni-szállás (legelő), Maczonka dűlő, Medvegy dűlő, Sárkány dűlő, Kaukál dűlő stb. Az itt lakó emberek hozták létre azokat az iskolákat, ahol több mint száz éven át jelentős számú gyermek szerezte meg tudását. Az egykori tanyasi iskola maradványai a bal alsó képen láthatók. 1920-ig a szlovák nyelv használata szinte kizárólagos, a lakosság meg tudta őrizni elődei nyelvét, szokásait, kultúráját, melyben csak az erőszakos magyarosítás, az oktatás kötelező magyar nyelvűsége, a hivatalos nyelv hozott némi változást.

A kitűnő talaj, az alföldre jellemző időjárási és csapadékviszonyok végig a történelem során a mezőgazdaságot kínálták fő megélhetési forrásként az itt élőknek. Az 1952-es önállóvá váláskor 4 000 lakost számláltak – az akkor még idetartozó, azóta önálló Kardossal együtt – ami mára 440-re fogyatkozott. A kiválással egy időben kezdődött a belterület kialakítása és a szocialista mezőgazdaság megszervezése. A tanyasi iskolákat államosították, majd a központi iskola felépülése után körzetesítették. A tanácsrendszerben épült a tanácsháza- könyvtár-művelődési ház épületegyüttes, szilárd burkolatú úthálózat, ivóvízhálózat, köztisztviselés létesült. A rendszerváltozás után az örménykútiak kinyilvánították újbóli önállósodási szándékukat, így a község 1991 óta ismét független.

A település – tekintve, hogy az 1950-es évektől létezik jelenlegi formájában, előtte pedig tanyai formában létezett – kialakításának és építészetének képére rányomta bélyegét az akkori építész- és településmérnöki ízlés és tudás. A község utcái ennek megfelelően mérnöki pontossággal metszik egymást, a két főutca pedig (a Tessedik és a Dózsa utca) egymással párhuzamosan került megtervezésre.

A község egyéni építészeti megoldásokban nem bővelkedik, tekintve, hogy az ötvenes évek központilag megtervezett anyag- és tervgazdálkodása során a könnyen, gyorsan felhúzható, lakhatásra alkalmassá tett „szocialista kockaházak” kivitelezését favorizálta az állampárti rendszer. Ennek megfelelően a lakóházak relatíve egységes képet mutatva, kocka formában, előkerttel, kerítéssel, az útra merőlegesen, sátoztetővel épültek meg és állnak mind a mai napig. A faluban megépült újabb építésű házak viszont már nyeregtetős kialakításban kerültek kivitelezésre.

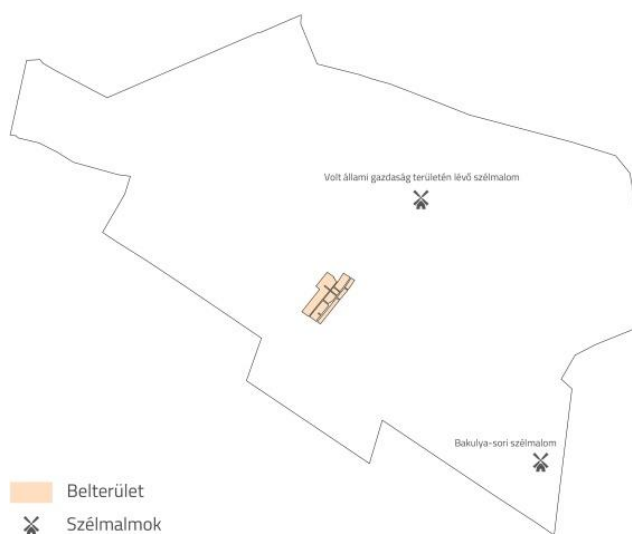

ÖRÖKSÉGÜNK

3

Bakulya-sori szélmalom

A malom műemléki védelem alatt áll, 2577 azonosítószámon, 819 törzsszámon. A Bakulya-féle szélmalom az 1850-es években épült, mely 1947-ig működött. A malom kétpár köves, illetve holland típusú. Az utóbbi időben foyamatos felújításon esik át, melynek következtében ma már a történeti értéke mellett komoly tájértéket képvisel.

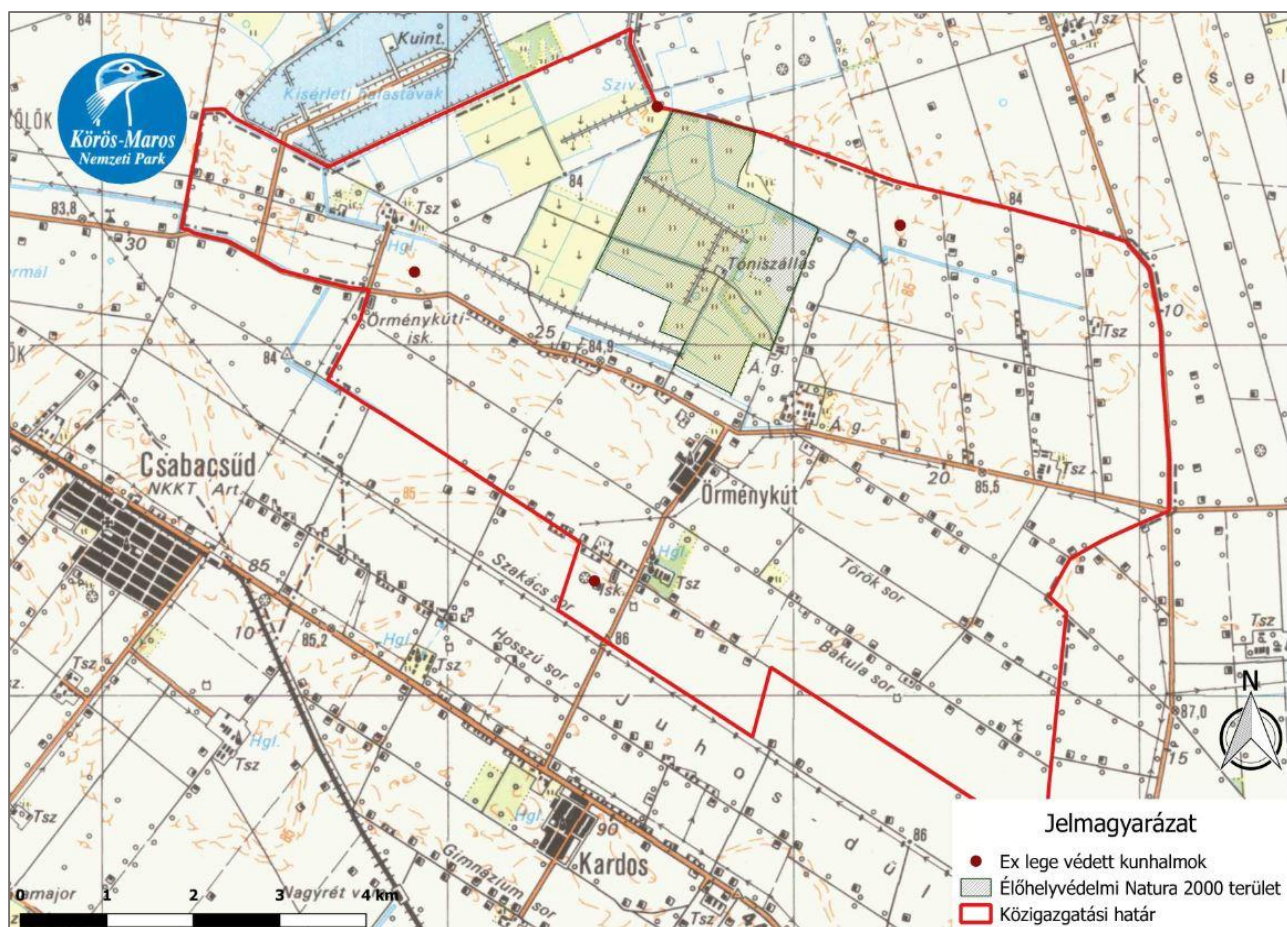
Természeti értékek

Kunhalmok

A település külterületének egy része a Körös-Maros Nemzeti Parkhoz és a Közép-Tisza Tájvédelmi Körzethez is tartozik, egy része országos jelentőségű természetvédelmi terület.

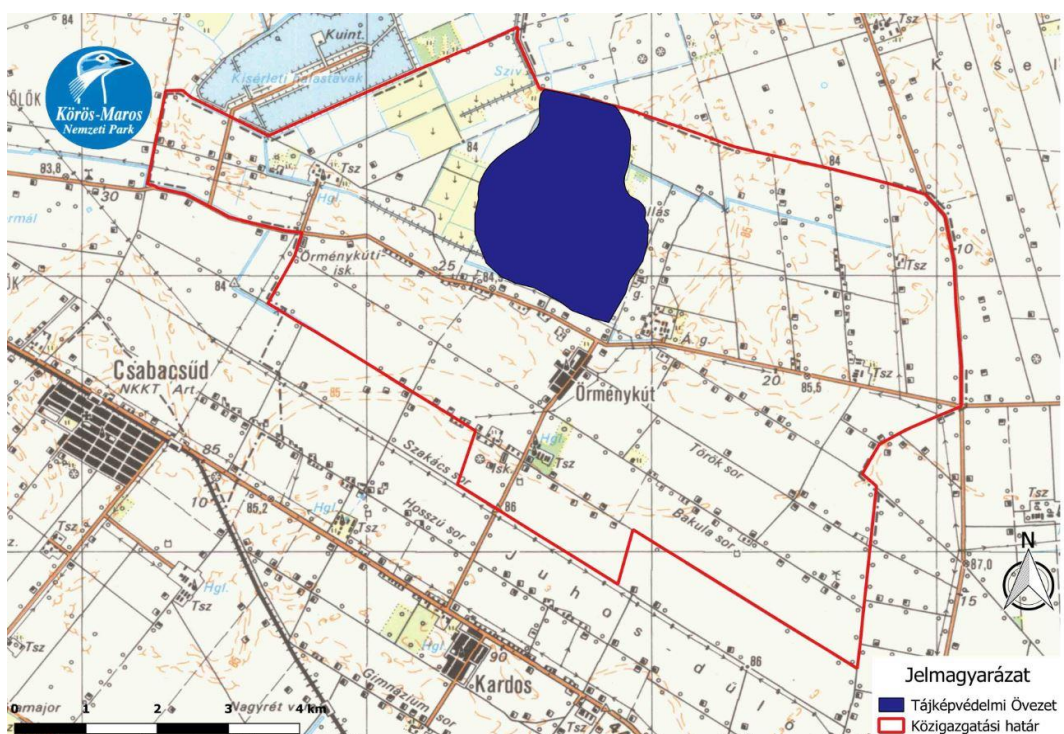
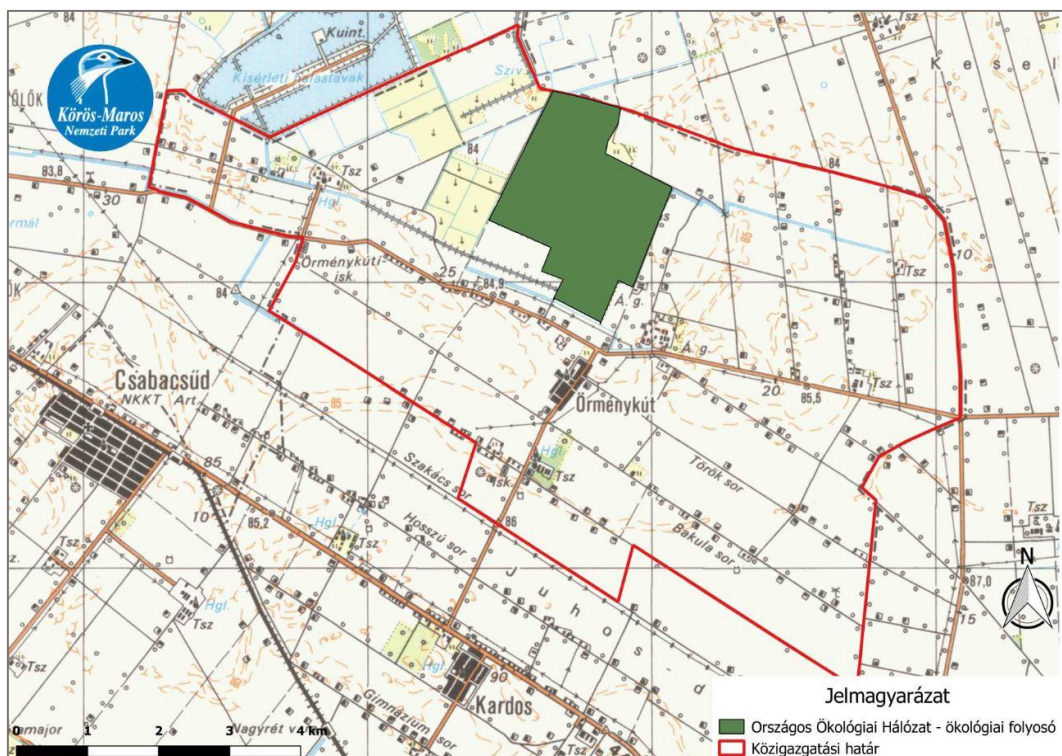
Megtalálhatóak továbbá az ex lege védett területek és a helyi védetség alatt álló természeti értékek is.

Tájvédelmi szempontból különleges antropogén eredetű értéket képviselnek a kunhalmok. A kutatók egybehangzó véleménye szerint emberkez alkotta építmények, melyek az alföldi táj jellegzetes tereptárgyainak tekinthetők.

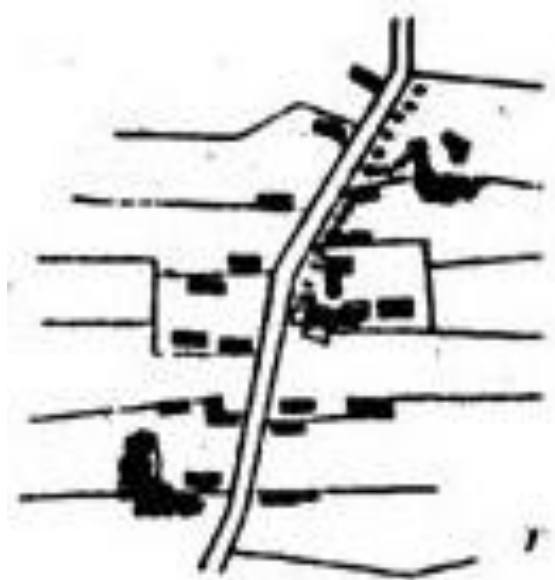
Tájképvédelmi övezet és az Országos Ökológiai Hálózat részei

A település külterületének térképeken megjelölt részei (Tóni-szállás érintetlen ősgyep) az Országos Ökológiai Hálózat, illetve a Tájképvédelmi övezet Örménykúton megtalálható területeit mutatják.

Soros tanya településszerkezet

A község külterületén a település múltjára utaló, a kistájjra jellemző, megőrzésre javasolt településszerkezetet találunk. A több dűlőútra felfűzött épületek között megbújik néhány helyi védelem alatt álló tanya, melynek részletes listája a Településképi rendelet mellékletében olvasható.

ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTEREK BEMUTATÁSA

4

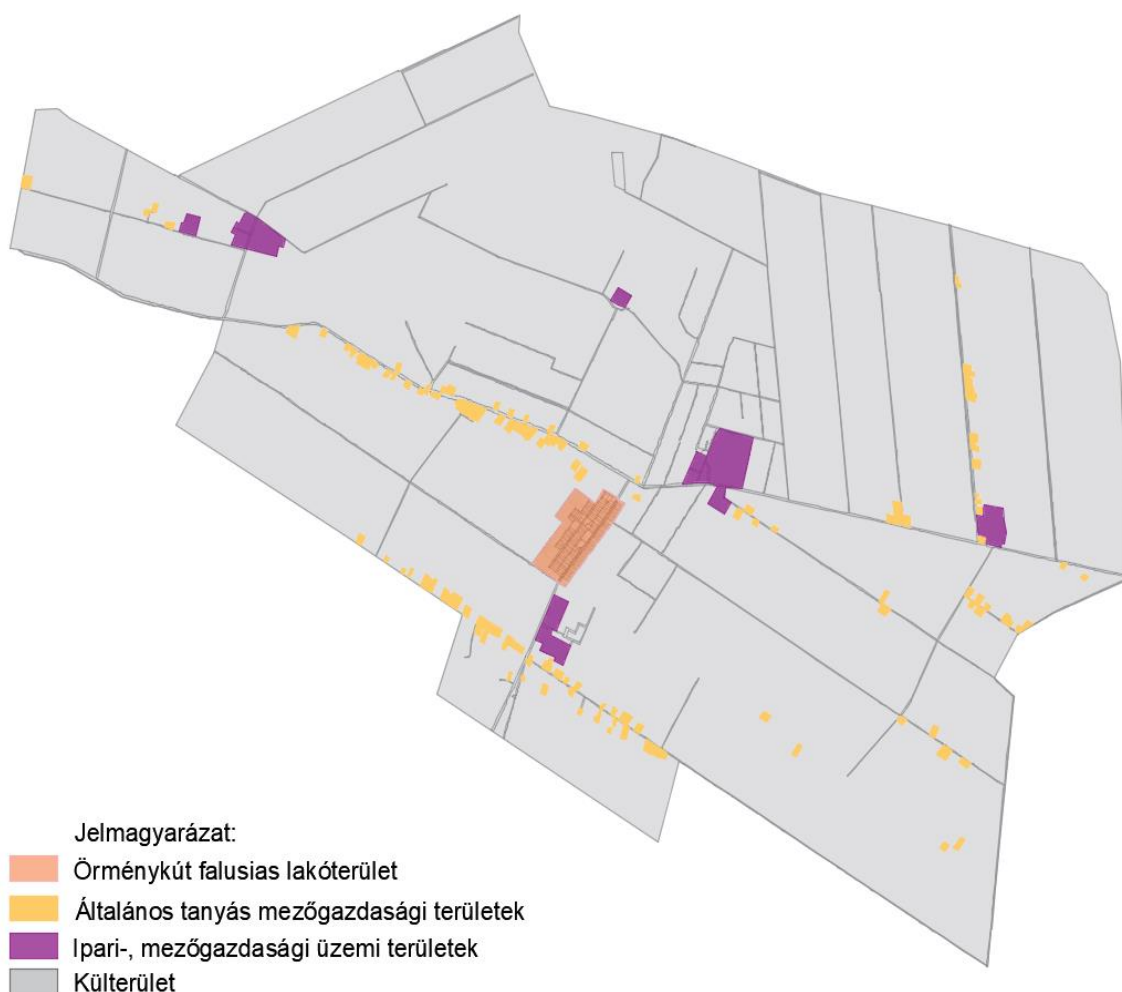
Örménykúton - az arculati jellemzők tekintetében - négy eltérő karakterű területrész különböztethető meg. A karakterek felosztása építészeti, településképi szempontok szerint történt, ami a községben nagyjából a földrajzi elkülönülést is jelenti.

Az első karakter a falusias lakóterületet foglalja magában, a település központi részét, amely lakóházakat és néhány fontosabb középületet tartalmaz.

A második karaktert az általános tanyás mezőgazdasági területek jelentik, melyek egymástól elszórtan, nem összefüggő területen helyezkednek el.

A településen több helyen, kül- és belterületen egyaránt találunk ipari- és mezőgazdasági üzemi területeket. Ezeknek a területeknek az építészeti megjelenése jelentősen eltér a fenti két karaktertől, ezért önálló építészeti arculati elemként határoltuk le.

A negyedik pedig a külterület beépítésre nem szánt része, természet- vagy tájképvédelem alatt álló területek, illetve a szántók.

Örménykút falusias lakóterülete

Örménykút központi része többutcás, szabályos szerkezetű település, ahol a fésűs beépítés a meghatározó. A település belső területein a falu egykori arculatára utaló, hagyományos lakóházak már alig fellelhetők (bal felső kép), az épületek jellemzően az 50-es évek után épültek.

A lakóházak építészeti formájuk, koruk alapján nagyjából egységes, színviláguk szempontjából viszont változatos képet mutatnak. Jelentősebb számban találunk a II. világháború után épült sátozottos típusú házból (jobb felső kép). A kockaházakon túl megjelennek a 80-as évek nyeregtetős, akár többszintes lakóházai is (ilyenek látszanak az alsó nagy képen).

Általános tanyás mezőgazdasági területek

Az Alföld jellegzetes letelepedési formája volt a tanya, amely ma tulajdonképpen olyan gazdasági épületekkel ellátott földbirtokot jelent, amit valamely község határában a községhez tartozó földekből alakítottak ki.

A település külterületén fekvő dűlőutakra felfűzve találjuk a tanyasias beépítésű épületeket. Ezeknek az Alföldre jellemző karakterű területeknek az építészeti megjelenése eltér a falusias településközponttól, a telekszerkezet tájértéket képvisel és megőrzésre javasolt, ezért a Településképi Arculati Kézikönyvben külön karakterként foglalkozunk velük.

Építészettörténeti előzmények bemutatása – tanya, tájház

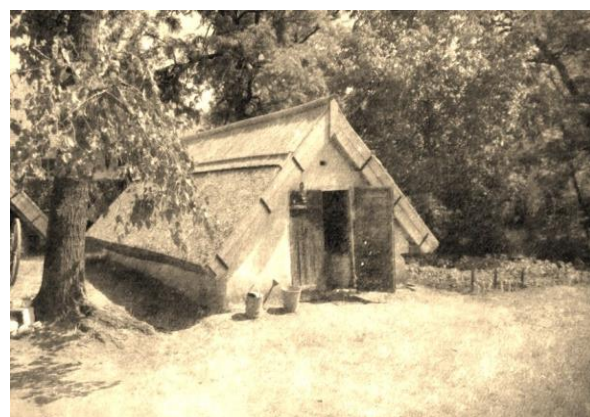
A XX. század elején a lakóházaknál a háromosztatú alaprajzi elrendezés volt az általános, általában lakószoba, pitvar és kamra volt megtalálható. Később a pitvarból az első- és a hátsó szobába lehetett jutni. Az első szobát aztán tisztaszobává alakították. A formájukat, a kivitelezésüket a tulajdonos anyagi helyzete, illetve nemzetisége is befolyásolta. Örménykút lakóházai a hosszanti kialakítás mellett egy vagy két ablakkal néznek az utcafrontra.

A tetőformájuk nyereg-, esetleg kontyolt tető, jellemző héjazati anyag a nád vagy a cserép. A XIX. század végétől megjelent az oldaltornác, melynek oszlopai fából vagy égetett téglából készültek.

Az ólak, a gazdasági épületek és egyéb, a falusi parasztsághoz köthető építmények a falusi, tanyasi porta részei. Az épületek rendszerint három vagy négy oldalról lazán keretezik a csaknem négyszögletes udvart.

Balra, fent nádtetős ól, hagyományos léckerítéssel, bal oldalon középen és lent a jellegzetes, lazán zárt udvar, jobbra, lent pedig a korabeli „hűtőszekrény”, a jégverem látható. Örménykúton, a Komlovszky-tanyán faluházat alakítottak ki. Itt rendezték be a szlovák tájházat is, melynek kiállítási tárgyait nagy lelkesedéssel gyűjtötték össze és ajánlották fel a falu lakói. (Lásd, a szöveg alatt.)

Ipari-, mezőgazdasági üzemi területek

A magyar vidék fejlődéséhez szükséges a gazdasági aktivitás. A településen több helyen találunk gazdasági területet, ahol különböző időszakban több nagyobb, eltérő stílusú csarnoképület is épült. A legjelentősebb a Szarvasi Mozzarella Kft. 1991-ben, Örménykúton létesített központi telephelye.

Ezek a telepek különböznek az általános településképtől, más a telekméret, magasság, telepítés, ezért önálló építészeti karakterként határoltuk le.

Az ábrán a tanya és a gazdasági üzemi területek elnevezései láthatók.

Külterület

Örménykút közigazgatási területéből a mai napig a mezőgazdasági területek foglalják el a legnagyobb hányadot.

A község határában találunk Tájképvédelmi övezethez és a Nemzeti Ökológiai Hálózathoz tartozó területeket is, amelyeket szintén meghatározó karakterként jelöltünk. Ezeknek a területeknek a beépítése nem indokolt és nem tervezett. A mezőgazdasági termelés számára kedvezőtlen termőhelyi adottságú területeken lévő természetes növényállományt (rét, legelő) meg kell őrizni.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK

5

Örménykút falusias lakóterület

Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket, viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat.

TELEPÍTÉS

Örménykút község falusias lakóterületének nagyobb részén az előkertes telepítés jellemző.

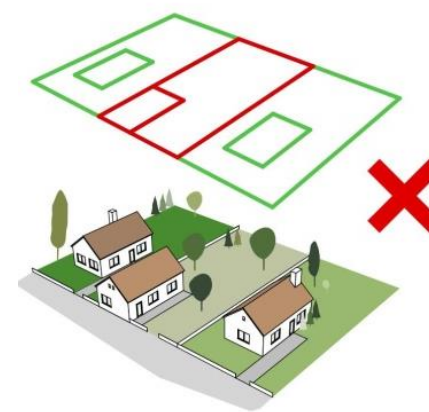
Az épületek hossz tengelye nagyrészt az utcára merőleges, indokolatlanul elforgatni az épületeket ettől a tengelytől nem javasolt. (Jobb oldali ábra)

Új ház építéskor javasolt az utcában meglévő épületek telepítéséhez illeszkedni. Az épületet indokolatlanul visszahúzni vagy elforgatni a jellemző tengelytől nem javasolt.

(Zöld pipával látható a helyes, piros X jellel a helytelen telepítésről készült ábra.)

Példa megfelelő telepítésre. A fényképen látható, hogy az utcától azonos távolságra lévő házakkal egy vonalban kerítés fut végig, ez együtt adja az egységes utcaképet.

A sematikus ábrák, valamint a településen készült fényképek az épületmagasság illeszkedésére mutatnak példákat.

MAGASSÁG

Törekedni kell arra, hogy egy utcában hasonló magasságú épületek kerüljenek elhelyezésre.

A meglévő épületek közé betervezett új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint a szomszédos épületek. A túl magas házak nem illeszkednek a település arculatához.

Örménykút község központi részére az egyszintes kialakítás jellemző. Azonban a főút mentén, a település szélé irányában, a 80-as években többszintes lakóépületek épültek, ezeken a részeken a szomszédos házak magasságához kell illeszkedni új építés esetén. (balra, lent)

TETŐHAJLÁSSZÖG

A község területén a családi házak tetőhajlásszöge hasonló, általában 35-45 fok közötti, de találunk ennél alacsonyabb hajlásszögű vagy lapostetős épületet is.

A meglévő épületek közé épülő új házak esetében ügyeljünk a szomszédos épületekhez történő illeszkedésre.

A Településképi rendelet szerint az építés megkezdése előtt szakmai konzultáció szükséges lakóépület magastetőtől (25-45 fok) eltérő tető kialakítása esetén.

TETŐFORMA

A településen lévő tetőformák főként nyereg-, illetve sátoztetők.

A község belső utcáiban számos olyan lakóházat találunk, melyek az alföldi népi építészetre jellemző, egyszerű nyeregtetős tetőformával épültek.

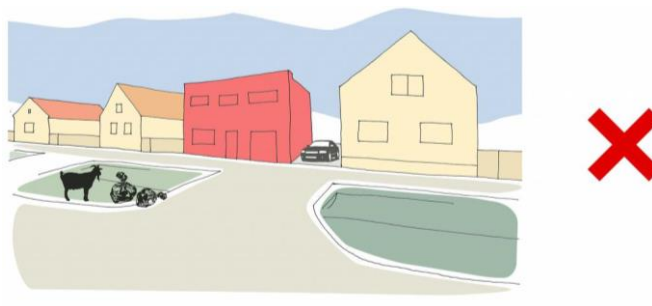
Örménykút a II. világháború után alakult önálló községgé. Sok olyan épület található, amely a 60-as, 80-as években épült. A községháza lapostetős kialakítással került kialakításra. A modern építészet formái kellő körültekintéssel beilleszthetők a meglévő településszövetbe.

A Településképi rendelet szerint lapostetős épület tervezésekor, az építés megkezdése előtt szakmai konzultáció szükséges.

Új ház tervezésénél a szomszédos épületek figyelembevételével kell illeszkedni az utcaképhez.

A hagyományos, egyszerű nyeregtetős, utcavonalas telepítésű házsor egységes, szép utca- és településképet eredményezhet. Az ábra nem a település egy utcáját ábrázolja.

A sematikus ábrán példa a településre jellemző tetőformájú épületre.

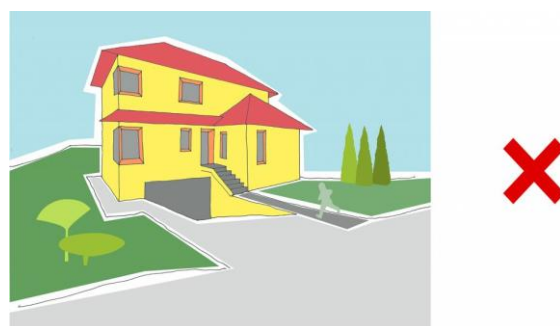

SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

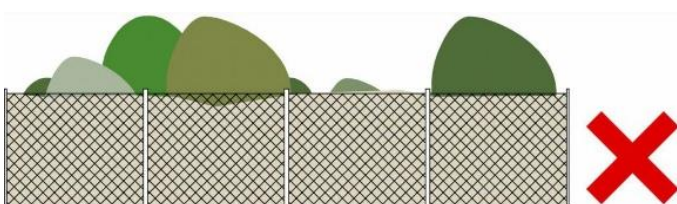
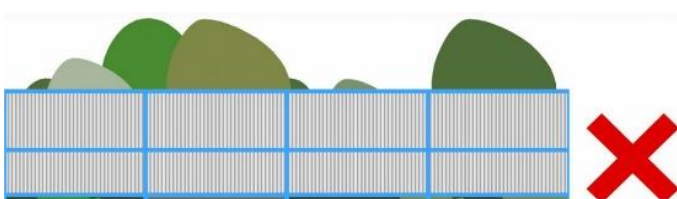
A településen a fehér, vagy világos „földszínek” a jellemzőek. A természetes anyag- és színhasználattal egységes településkép jön létre. Az eltérő, kirívó színű épületek nem illeszkednek a meglévő házakhoz.

Nem elfogadható a rikító fémlemezfedések vagy burkolatok használata sem.

Lent példák a településen megfelelő színhasználatra. Javasolt a világos paszellszínek használata - lehetőség szerint - sötét színű fa ablakkal. Válasszunk természetes anyagokat!

KERÍTÉSEK

A településen fontos az utca és a lakóingatlan területének elválasztására szolgáló kerítések egysége. Örménykút községben hagyományosan az áttört kerítés jellemző.

A kezeletlen felületű, tömör, betoneleemes kerítés tervezése kerülendő. Kerüljük a teljesen áttört nád- vagy drótfonatos kerítést az utcáfronton.

Fakerítésnél a barna szín árnyalatai javasoltak. Az áttört kerítéseket általában fa- vagy fém anyagú mezővel, alacsony, tömör lábazattal, vakolt vagy nyerstégla oszlopokkal készítsük. Az azonos magasságú és anyagú kerítés az egész utcakép egységét növeli.

Örménykút községben változatos kerítésformákkal és anyaghasználattal találkozunk. A képeken példák láthatók többek között áttört fakerítésekre, téglával burkolt, beton lábazattal és oszlopokkal vagy lábazat nélkül. Jobbra egy példa figyelhető meg igényes lábazat kialakításra.) A fa- vagy fémkerítés javasolt színe a barna, a sötétbarna vagy a sötétzöld.

Általános tanyás mezőgazdasági területek

A Borosdűlő, a Csipkár sor vagy a Kujándűlő nevű településrészek beépítési vázlatait olyan eseteknél mutatjuk be, ahol azok eltérnek a falusias településrészekre vonatkozó ajánlásoktól, vagy javasolt kiemelni, megkülönböztetni őket.

TELEPÍTÉS

A fent nevezett településrészek soros tanyaszerkezettel épültek, ahol az épületek a telken a dűlőút közelében, arra felfűzve helyezkednek el.

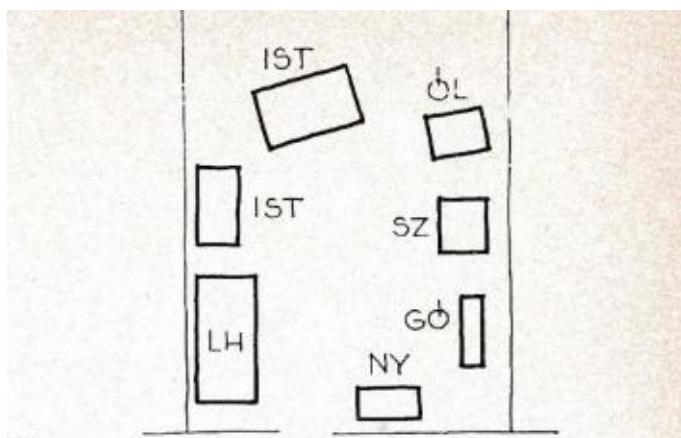
A főépület jellemzően az útra merőleges telepítésű, a további épületekkel együtt sok esetben belső védett udvart keretez. A telken az épületet az úthoz képest jelentősen visszahúzni, a mezőgazdasági terület rész kárára építeni nem javasolt. Az épületcsoportot határoló kerítés inkább áttört felületű legyen, lehetőség szerint ne haladja meg az 1,5 m magasságot.

TETŐFORMA

Épületcsoportnál azonos jellegű tetőkialakítást érdemes alkalmazni.

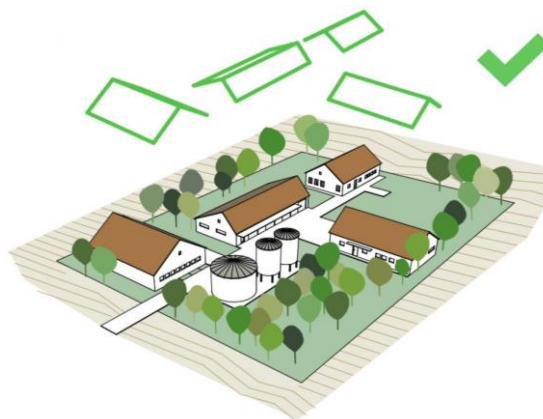
Az épületeket, amelyek lazán zárt udvart kereteznek, lombos fák veszik körül. Az épületcsoport mögött, mellett mezőgazdasági terület helyezkedik el.

Ipari-, mezőgazdasági üzemi területek

TELEPÍTÉS

A gazdasági területeken jellemzően szabadonálló beépítési előírás érvényes. Javasolt védő növényssávot telepíteni az üzemek köré.

MAGASSÁG

Javasoltan maximum kétszintes építmények készülhetnek, melyek funkciótól és technológiától függően változhatnak.

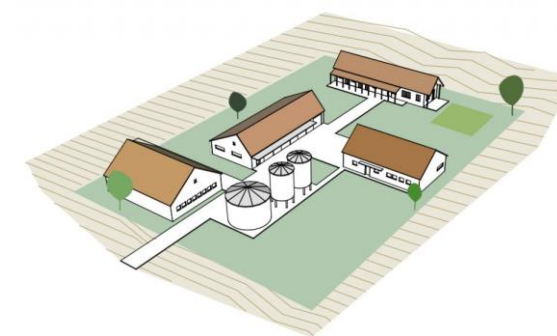
TETŐHAJLÁSSZÖG

A tetőhajlásszög szerkezettől függően változhat, de ajánlott a magastető kialakítás.

TETŐFORMA

A gazdasági területeken általában csarnokszerkezetek vagy nagy belmagasságú és fesztávú téglapépületek épülnek, melyek statikai számítások alapján, adott formában kerülnek megvalósításra.

ANYAG- és SZÍNHASZNÁLAT

A világos színek használata ajánlott. Ipari, mezőgazdasági üzemi területen az épületcsoport külső homlokzati és tetőfedési anyaghasználatát ajánlott egységesen megválasztani.

Külterület

A település közigazgatási területének jelentős része tájképvédelmi övezet, ezért fokozott körültekintéssel kell minden beavatkozást (építést és területhasználatot) megvalósítani, a külterületi beépítéseket erősen korlátozni kell. A tájképvédelmi jelentőségű területeken reklámfelület elhelyezésére szolgáló önálló építmény, felszíni elektromos hálózati vagy hírközlési elem, illetve építmény elhelyezése nem ajánlott. A világítás kialakítása során, a fényszennyezés mérséklése érdekében csak lefelé világító megoldásokat alkalmazzunk.

Beépítésre nem szánt területek:

Az ökológiai folyosó területén, a Natura 2000-es területeken (ilyen a Tóniszállás védett területe) és gyepterületeken teljes mértékben megbonthatatlan, beépítetlen táj a meghatározó arculati jellemző. Ezekben a területeken új épület elhelyezése nem lehetséges.

Mezőgazdasági területen az épületek a helyi hagyományos építészeti stílusnak megfelelő formájúak, anyaghasználatúak, a tájba illeszkedőek lehetnek. A vakolt, tapasztott felületek színezésére javasolt a fehér szín, a faszerkezeteket pedig a barna különböző árnyalataira fessük! Kerülni kell az erős, harsány színeket!

A külterületi növénytelepítések során nem invazív, őshonos fák telepítését javasoljuk. Az ajánlott és kerülendő fajok listáját a Településképi rendelet melléklete sorolja fel részletesen.

KERTEK

Utcai és belső előkertek

Örménykút község központi területein az épület és az utca között lévő előkertek az áttört kerítéseknek köszönhetően vizuálisan szinte az utca részét képezik. A településre széles utcák, az utcákon az úttest és a járda, illetve a kerítés között zöldfelületi sáv jellemző. Javasolt lakóházunk előtt, a közterületen lévő szegélyeket, csapadékvíz elvezető árok partját is gondozni, mert az is a miénk. Lent példák láthatók a ház előtti, utak melletti kertrészek szép kialakítására. Ültessünk virágot a vízvezető árok mellé is, egy-egy ilyen részlet az egész utcaképet javítja.

Pihenőkert, udvar

Örménykút községben a mezőgazdaság mindig fontos szerepet játszott az itt élő emberek életében. A hátsó kertben lévő területeket is több évszázadon át megművelték. Bár a kert és az udvar funkciója mára kissé átalakult, még ma is találunk ápolt konyhakertet. A XXI. században már vidéken is a kert a pihenés, kikapcsolódás színtere. Ebben segíthet, ha a lakókörnyezetünket igényesen formáljuk. A belső udvar gondozása, zöldterületi jellegének kialakítása az életminőségünket javítja.

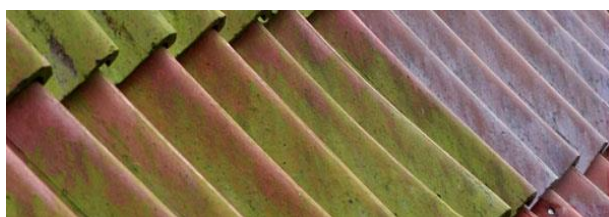

TETŐK

Településképi szempontból a cserép, a 60-as évek után épült épületek esetén pedig a betoncserép is javasolt, mint héjazati anyag.

Kerülendő a településképi és egészségi szempontból is káros hullámpala. Kerüljük ugyanazon tetőfelületen különböző fedési anyag használatát. *A képek nem a településen készültek!*

AJTÓK, ABLAKOK, KAPUK

A településen az áttört kerítések részeként fa-, illetve fémkaput találunk. Készíthetjük ezeket faragott fa vagy faburkolatos oszlopos kialakításban. Gyakori a tömör, épített oszlop. Ezeket esztétikai szempontból javasolt téglá, vagy természetes kőburkolattal építeni, valamint a vakolt felületet időtálló műszaki megoldással felújítani. Az ablakokra zsalutábla vagy zsalugáter kerüljön árnyékolónak. A külső tokos, fehér műanyag redőny beépítése kerülendő.

HOMLOKZATKÉPZÉS

Örménykút községben a lakóépületek zömmel a II. világháború után épültek, a szocialista időszak típusstervei alapján, hasonló stílusban. Ezekre az épületekre a sátortetős kialakítás a jellemző. A házak különböző színben és apróbb különbségekkel készültek, egységes utcaképet adnak.

RÉSZLETEK, ANYAGHASZNÁLAT

Az építészeti részletek szép formálása a népi építészet jellegzetessége volt. A mai épületek formálásánál is fontos egy-egy kémény, homlokzati vagy tornácrészlet kimunkálása úgy, hogy az az épület egészével összhangban legyen.

Településképi szempontból lényeges a közterületeken lévő tárgyak igényes részletképzése, a terek, járdák burkolata. Az anyaghasználatban preferáljuk a természetes anyagokat.

MAI PÉLDÁK

6

Falusias lakóterület: meglévő épületek felújítása, átalakítása

Napjainkban, az energiaárak emelkedése következtében a családi házak hőszigetelése egyre nagyobb teret kap, amely lehetőséget adhat a kockaházak vagy a 80-as évek lakóépületeinek újragondolására, nagyobb átalakítások nélkül is. Az átalakítás, felújítás során törekedjünk arra, hogy az épület a falu építészeti karakterével, színvilágával harmonizáljon. Javasolt a házak világos tónusú vakolattal, fa zsalutáblás nyílászáróval, vörös vagy barna színű cserépfedéssel történő átalakítása. Nagyobb nyílászárót a belső udvar felé nyissunk, ahol bővítésként fedett vagy nyitott teraszt is kialakíthatunk. *A képek nem a településen készültek.*

A tanya épületeinek felújítása, átalakítása, bővítése

Az Alföld jellegzetes letelepedési formája a tanya, amely a szocialista mezőgazdasági átalakítás során sokat veszített jelentőségéből. A magánbirtokok újbóli megjelenésével, a fenntartható fejlődés igényének megfogalmazásával az országban több helyen tanyafejlesztéseket hajtottak végre. Az építészeti karakter megőrzésével, de az épületek formai és műszaki modernizálásával élhető, szép birtokközpontok jöttek létre.

Az alsó képen látható épület esetében rossz állapotú vályogházat újíttak fel és átrium jellegű, védett udvart hoztak létre, két oldalszárny hozzáépítésével. Jobbra, fent és a szöveg alatt Békés megyei példák, melyek hagyományos formák és színek alkalmazásával újultak meg.

A képek nem a településen készültek.

UTCÁK, TEREK

7

Örménykút néhány utcás település, melyet szabályos utcaszerkezet jellemez. A község utcái szélesek, általában zöldfelületi sáv, esetenként vízvezető árok választja el a közlekedési utat a járdától és az épületektől. Az utak a falusias lakóterületen aszfalt burkolatúak. A Dózsa György úton, a buszmegálló és a főbb középületek környezetében, az út mentén javasolt szegélykővet alkalmazni. Az utcán a gépkocsi parkolót ajánlott gyephezagos elemmel kialakítani.

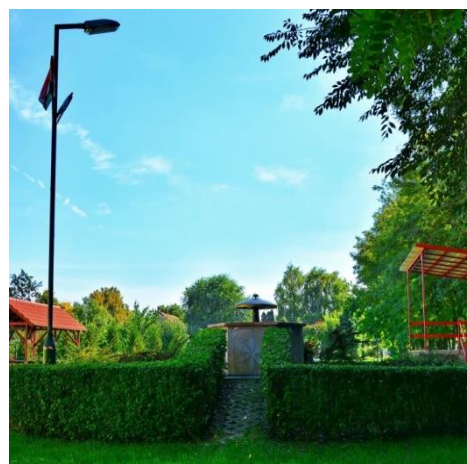
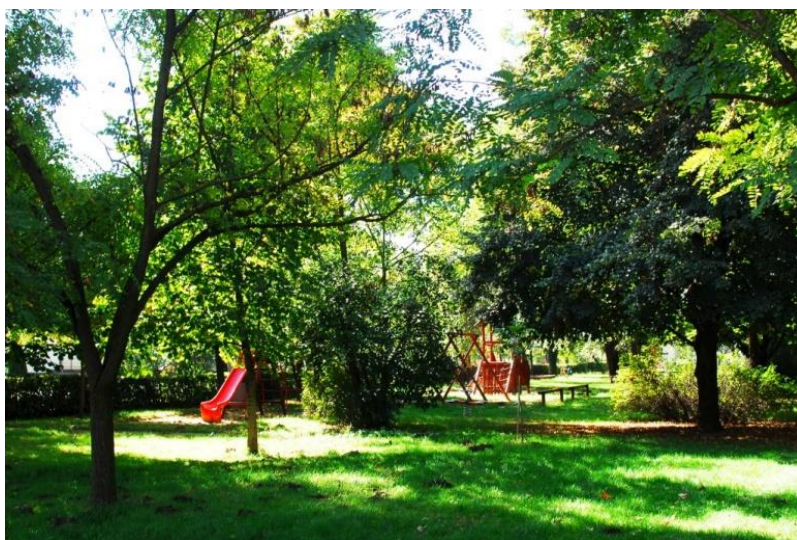
Parkok, terek, zöldfelületek

A településen kialakuló kisebb terek, közterületek gondozása fontos feladat.

Ültessünk ide virágokat, gondozzuk ezeket a területeket, mert ez is a miénk!

A lenti képeken példák láthatók arra, hogy a település közterületein zöldfelületet kialakítva feloldhatjuk a burkolt felületek egyhangúságát.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK, SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYEK

A településközponti részeken színes fényreklám helyett a hagyományos cégérek elhelyezése javasolt.
A képek nem a településen készültek.

A színes, nagyméretű molinók használata kerülendő.

Parabola antenna, klímaberendezés és más műszaki berendezések elhelyezése a főhomlokzaton kerülendő.

A képen példa látható antenna álcázására. Ma már fenyőfára hasonlító kialakítás is lehetséges, így a településkép nem sérül, az antenna beleillik a környezetébe és nem okoz zavaró látványt. *A képek nem a településen készültek.*

IMPRESSZUM

ÖRMÉNYKÚT KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Örménykút honlapcíme: www.ormenykut.hu

Örménykút e-mail címe: titkarsag@ormenykut.hu

Örménykút postai címe: 5556 Örménykút, Dózsa György utca 26.

Telefon: +36 66 293 101

Polgármester: Szakács Jánosné

Főépítész: Farkas István

Főépítész e-mail címe: ormenykut@foepitesz.com

SZERKESZTETTE: Farkas István, Németh István, Mórucz László, Horváth Adrienne

SZÖVEG: Németh István, Mórucz László

FOTÓ: Farkas István, Németh István

ÁBRÁK: Lechner Nonprofit Kft.

GRAFIKAI TERVEZÉS: Németh István, Mórucz László

Örménykút, 2017. november 27.

A Településképi Arculati Kézikönyvben felhasználtunk néhány, a település honlapján talált fényképet.

A kézikönyvben szereplő fotók nem kizárólag a településen készültek!

Az építészeti útmutató, a mai példák és a reklámhordozókkal kapcsolatos témakörökben szereplő javaslatok között, máshol készült fényképeket is beillesztettünk saját adatbázisunkból, hogy olyan mintákat tudjunk bemutatni, amelyek a település arculatát, karakterét pozitív irányba módosíthatják.

A kézikönyvben kerülendő példaként csatolt fényképek nem a településen szereplő részleteket mutatnak!